

2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС. ФІНАНСОВЕ ПРАВО. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

DOI:10.35774/app2022.01.025
УДК 347.73

Марина Глух,

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри публічного права
Навчально-наукового інституту права
Державного податкового університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6107-5415>

Наталія Ковалко,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри фінансового права
Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
Заслужений юрист України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5555-9267>

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ АУДИТ ЯК РІЗНОВИД ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Проаналізовано вітчизняні дослідження представників науки фінансового права щодо визначення основних підходів до розуміння фінансово-правової категорії «державний фінансовий контроль». Обґрунтовано необхідність у виробленні єдиної концепції системи державного фінансового контролю України відповідно до міжнародних стандартів. Досліджено основні позиції щодо співвідношення понять «державний фінансовий контроль» та «державний фінансовий аудит». Результатом дослідження є сформульоване визначення «державного фінансового аудиту» як основного виду державного фінансового контролю, що спрямована на перевірку ефективності використання бюджетних коштів чи інших активів держави бюджетними установами, державними підприємствами та суб'єктами господарювання, попередження фінансових правопорушень, перевірку точності ведення бухгалтерського обліку і правильності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю.

Ключові слова: державний фінансовий контроль, державний фінансовий аудит, фінансова звітність,

© Марина Глух, Наталія Ковалко, 2022

система державного фінансового контролю, контроль.

Глух М., Ковалко Н.

Государственный финансовый аудит как разновидность финансового контроля

С учетом наработок отечественных представителей науки финансового права по определению основных подходов к пониманию финансово-правовой категории «государственный финансовый контроль» обоснована необходимость в выработке единой концепции системы государственного финансового контроля в соответствии с международными стандартами. Исследованы основные позиции относительно соотношения понятий «государственный финансовый контроль» и «государственный финансовый аудит». Результатом исследования является сформулированное определение «государственного финансового аудита» как основного вида государственного финансового контроля, направленной на проверку эффективности использования бюджетных средств или других активов государства бюджетными учреждениями, государственными предприятиями и хозяйствующими субъектами, предупреждение финансовых правонарушений, проверку точности ведения бухгалтерского учета и правильности денежной отчетности, функционирование системы внутреннего контроля.

Ключевые слова: *государственный финансовый контроль, государственный финансовый аудит, финансовая отчетность, система государственного контроля, контроль.*

Glukh M., Kovalko N.

Government financial audit as a variety of financial control: comparative legal analysis

The article examines domestic research by representatives of the science of financial law to determine the main approaches to understanding the financial and legal category of «public financial control». The necessity to develop a single concept of the system of state financial control of Ukraine in accordance with international standards is substantiated. The main positions on the relationship between the concepts of «public financial control» and «public financial audit» are studied. The result of the study is the definition of «public financial audit» as the main type of public financial control, aimed at verifying the effectiveness of budget funds or other state assets by budgetary institutions, state enterprises and businesses, prevention of financial offenses, accuracy of accounting and correctness of financial statements, functioning of the internal control system. A number of problematic aspects have been identified, in particular the imperfection of the current legislation in the aspect of determining the place of audit in the financial control system. It is emphasized that the formation of a clear system of public financial control will be able to ensure the effective implementation of public financial audit. Given the European integration processes, it is necessary for Ukraine to harmonize national legislation with international norms and standards, according to which in financial law the concept of «public financial control» is not used, but the concept of «public financial audit» is used. It is objectively necessary to develop a unified approach to understanding the system of state financial control of Ukraine and determining the place of state financial audit in this system.

Key words: *state financial control, state financial audit, financial reporting, system of state financial control, control.*

Постановка проблеми. Одним із основних принципів управління державними фінансами є державний фінансовий контроль. У науці фінансового права дослідженню аспектів, які пов'язані з вивченням категорії «державний фінансовий контроль», приділено достатньо уваги. Однак до цього часу не вироблено єдиного підходу до визначення співвідношення правових категорій «державний фінансовий контроль» та «державний фінансовий аудит». Успішне вирішення проблем, пов'язаних з реалізацією функції управління державними фінансами, можливе лише за умови правильного розуміння змісту правових категорій «державний фінансовий контроль» та «державний фінансовий аудит». З огляду на це дослідження співвідношення вказаних фінансово-правових категорій є актуальним для науки фінансового права України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти сутності категорій «державний фінансовий контроль» та «державний фінансовий аудит» у межах наукових досліджень з різних галузей правничої та економічної наук розглядали: Н. П. Владімірова, В. М. Дереконь, О. П. Мельник, В. В. Миргород-Карпова, Ю. І. Пивовар, І. І. Попадинець, В. П. Прасюк, О. Г. Рябчук, Л. А. Савченко, Т. О. Голоядова, А. С. Ярошенко та ін.

Формулювання мети статті. З огляду на такі міркування мета статті полягає в тому, щоб крізь призму визначення фінансово-правового поняття «державний фінансовий аудит» окремшити його співвідношення з фінансово-правовим поняттям «державний фінансовий контроль».

Виклад основного матеріалу. Нині немає єдиного погляду науковців щодо видів та форм державного фінансового контролю. Л. А. Савченко стверджує, що існує необхідність вирішити питання класифікації фінансового контролю на види, форми, методи, оскільки її відсутність зумовлює неоднозначне трак-

тування різних понять у нормативно-правових актах, що відображається на діяльності органів контролю [1, с. 23].

Поняття «державний фінансовий контроль» по-різному трактується в науці фінансового права. Так, Л. В. Овсянніков визначає державний фінансовий контроль як процес реалізації права держави законними методами захищати фінансові інтереси свої та своїх громадян через систему законодавчих, організаційних, адміністративних і правоохоронних заходів [2, с. 6]. Державний фінансовий контроль як систему безупинних контрольних дій за функціонуванням об'єктів управління, визначає Н. П. Владімірова [3, с. 43]. Державний фінансовий контроль як інститут публічного управління визначає Ю. І. Пивовар [4, с. 17]. Професорка Л. А. Савченко вказує, що державний фінансовий контроль – це функція держави, яка має змогу реалізуватися через окреслені напрями її діяльності в податковій, бюджетній, банківській сферах фінансових правовідносин [5, с. 17].

В. В. Миргород-Карпова державний фінансовий контроль пропонує трактувати як функцію державного управління, яка відображається у формі контролю за рухом державних коштів, майна і управління ними та реалізується у діяльності чітко визначеної системи органів державної влади. З огляду на відсутність єдиного загальноприйнятого визначення фінансово-правової категорії «державний фінансовий контроль» та загального трактування сутності цієї категорії, вчені висловлюють позицію щодо необхідності прийняття закону – Закону України «Про державний фінансовий контроль», який дасть можливість вирішити окремі проблеми функціонування та реалізації системи фінансового контролю в Україні [6, с. 98].

Відповідно до міжнародних стандартів у фінансовому праві термін «державний фінансовий контроль» не застосовується, а використовується поняття «державний фінансовий аудит». Також найбільш поширеними підходами до встановлення співвідношення державного фінансового аудиту та державного фінансового контролю, які існують у фінансово-правовій літературі та законодавстві, є такі: 1) державний фінансовий аудит – це вид державного фінансового контролю; 2) державний фінансовий аудит – це функція державного фінансового контролю; 3) державний фінансовий аудит – це форма державного фінансового контролю; 4) державний фінансовий аудит – це метод державного фінансового контролю; 5) державний фінансовий аудит – це тип фінансового контролю [7].

Так, згідно зі ст. 2 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» державний фінансовий контроль забезпечується органом державного фінансового контролю через проведення державного фінансового аудиту, інспектування, перевірки закупівель та моніторингу закупівлі. Крім цього, у ст. 3 вказаного Закону державний фінансовий аудит визначається як різновид державного фінансового контролю і полягає у перевірці та аналізі органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку й достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю [8].

Водночас відповідно до ст. 363 Господарського кодексу України державний фінансовий аудит також охарактеризовано як різновид державного фінансового контролю, який полягає у здійсненні перевірки та аналізу фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна [9].

Тобто, і в Законі України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», і в Господарському кодексі України, законодавець визначає державний фінансовий аудит як різновид державного фінансового контролю.

В. М. Прасюк пропонує для вирішення вищезазначених проблем нормативно-правового регулювання державного фінансового контролю на законодавчому рівні визначити державний фінансовий контроль як регламентовану спеціальними нормами права публічну діяльність, яку здійснюють спеціалізовані публічні органи фінансового контролю, спрямована на забезпечення законності, раціональності, ефективності управління публічними фінансовими активами з метою виявлення, усунення фінансових правопорушень у найбільш дієвий спосіб та запобігання їм. Також вчений визначає такі форми державного фінансового контролю: загальні (фінансовий аудит, аудит ефективності) та спеціальні (аудит діяльності суб'єктів господарювання; аудит державних (регіональних) цільових програм; аудит виконання бюджетних програм; аудит місцевих бюджетів; аудит використання інформаційних технологій; аудит інвестиційних проектів, аудит Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування) [10, с. 63].

В. М. Дереконь також трактує фінансовий аудит як основну форму фінансового контролю і викремлює такі його окремі складові, як державний аудит (проводиться державними органами, уповнова-

женими на здійснення аудиту) та недержавний аудит (здійснюється аудиторськими фірмами (аудиторами) [11, с. 123].

Я. С. Ярошенко, на підставі аналізу чинного законодавства із питань державного фінансового контролю в Україні, основними формами визначає: 1) аудит ефективності; 2) фінансовий аудит [12, с. 408].

В. Ф. Піхоцький зазначає, що державний фінансовий аудит – це форма державного фінансового контролю, що спрямована на допомогу бюджетним установам, державним підприємствам, а також суб'єктам господарювання, які отримують державні активи, для попередження фінансових правопорушень, ефективного використання державних та комунальних активів, законності ведення бухгалтерського обліку та складання правдивої фінансової звітності [13, с. 206].

Ми погоджуємося з позицією Л. А. Савченко, яка визначає державний фінансовий аудит як основну форму державного фінансового контролю, що передбачає аналіз фінансово-господарської діяльності підконтрольного суб'єкта щодо визначення достовірності ведення ним обліку та фінансової звітності, законності здійснення фінансових операцій та відповідності їх встановленим нормам, а також дослідження економічності, ефективності й результативності адміністративної діяльності відповідних органів, організацій щодо публічних активів, з метою внесення рекомендацій стосовно усунення виявлених недоліків [14, с. 55].

В. Г. Бутаєнко погоджується з думкою, що державний фінансовий аудит має охоплювати також перевірку та аналіз ефективності діяльності певного економічного суб'єкта, а не лише обмежуватись перевіркою законності використання державних коштів, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності [15, с. 101].

Т. О. Голоядова визначає державний фінансовий аудит як різновид державного фінансового контролю. [16, с. 56]. О. Г. Рябчук взагалі визначає державний фінансовий аудит як одну із функцій управління, яка спрямована на виявлення відхилень від прийнятих стандартів законності, доцільності та ефективності управління бюджетними фінансовими ресурсами, а за наявності таких відхилень – на своєчасне вжиття відповідних превентивних заходів. Від ефективності державного фінансового аудиту залежить економічне благополуччя кожного регіону та країни. Вчена звертає увагу, на те, що у самих назвах та визначеннях окремих видів державного аудиту існують суперечності, які потребують врегулювання, адже міжнародні стандарти розрізняють фінансовий аудит (перевірка щодо суб'єктів господарювання) та аудит адміністративної діяльності (аудит ефективності щодо виконання державних та місцевих бюджетів) [17, с. 94].

Так, А. М. Савченко державний фінансовий аудит визначає як один з видів державного фінансового контролю, який запобігає фінансовим правопорушенням суб'єктами державного сектора економіки, дозволяє ефективно використовувати бюджетні кошти та правильно вести їх облік [18, с. 770].

Водночас Ю. С. Холосенко підтримує позицію, що фінансовий аудит може бути як невід'ємною частиною фінансового контролю, так і самостійною діяльністю, тобто аудит може існувати як частина цілого (фінансового контролю) і як окремий вид експертизи фінансового стану суб'єкта господарювання [19, с. 255].

Так, Є. М. Романів підкреслює, що державний фінансовий контроль – це одна з найважливіших функцій державного управління, що має виявляти невідповідність установленим нормам, оцінювати вплив таких невідповідностей на господарську діяльність, визначати причини їх виникнення та надавати рекомендації органам влади. Крім цього, вчений визначає державний фінансовий аудит як одну з форм фінансового контролю, яку порівняно недавно почали використовувати в державному управлінні України. Науковець зауважує, що в інших країнах фінансовий аудит трансформувався на одну із основних форм проведення фінансового контролю [20, с. 33].

Так, О. П. Мельник вважає, що фінансовий аудит розглядає – це частина внутрішнього державного фінансового контролю. Вчена зазначає, що державний внутрішній фінансовий контроль розглядається як сукупність трьох складових: внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту та їх гармонізації. Метою державного внутрішнього фінансового аудиту є надання незалежних рекомендацій, спрямованих на удосконалення діяльності органів публічного сектору [21, с. 25].

Я. І. Лин влучно підкреслює, що відсутній єдиний підхід до співвідношення вказаних правових понять. Погоджуємось з його думкою, що найбільш розбіжною є позиція науковців, що державний фінансовий аудит є методом державного фінансового контролю. Адже більшість вчених вважають, що методами державного фінансового контролю є спостереження, перевірка, обстеження, аналіз, ревізія [22, с. 286].

У ст. 4 Закону України «Про Рахункову палату» зазначено повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, які здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фі-

нансового контролю (аудиту). Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечує Рахункова палата шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів [23]. Тобто вказаним Законом взагалі аудит ототожнюється з державним зовнішнім фінансовим контролем.

Влучно підкреслює І. І. Попадинець, що під формами державного фінансового контролю слід розуміти зовнішнє вираження конкретних дій із кількісною, вартісною та якісною стороною. Вчений зазначає, що до форм державного фінансового контролю належить ревізія, перевірка, слідство, господарський спір, обстеження, аудит. Водночас науковець зазначає, що у науковому середовищі не сформовано єдиного підходу до визначення форм державного фінансового контролю, які часто межують з видами державного фінансового контролю [24, с. 225].

Висновки. Отже, з огляду на вищевикладене, враховуючи євроінтеграційні процеси, необхідною для України є гармонізація національного законодавства з міжнародними нормами і стандартами, відповідно до яких у фінансовому праві поняття «державний фінансовий контроль» не використовується, а застосовується поняття «державний фінансовий аудит». Таким чином, можна зробити висновок, що державний фінансовий аудит є основною формою державного фінансового контролю, що спрямована на перевірку ефективності використання бюджетних коштів чи інших активів держави бюджетними установами, державними підприємствами та суб'єктами господарювання, попередження фінансових правопорушень, перевірку точності ведення бухгалтерського обліку і правильності фінансової звітності. Також об'єктивно необхідно розробити єдиний підхід до розуміння системи державного фінансового контролю України та визначення місця державного фінансового аудиту у вказаній системі.

Список використаних джерел

1. Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні : автореф. дис. ... док. юрид. наук : спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Харків, 2002. 29 с.
2. Овсянников Л. В. Закон о государственном финансовом контроле: все-таки нужен президентский контроль. Президентский контроль. 1998. № 9. С. 5–9.
3. Владімірова Н. П. Сутність державного фінансового контролю. Сучасні проблеми фінансового моніторингу : зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. конф.: 10 квітня 2015 р. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. С. 40–44.
4. Пивовар Ю. І. Організаційно-правові засади взаємодії міліції і органів фінансового контролю : автореф. ... дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2008. 19 с.
5. Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні : монографія. Ірпінь : Академія ДПС України, 2001. 408 с.
6. Миргород-Карпова В. В. Теоретичні засади та проблематика визначення сутності державного фінансового контролю в Україні. *Правові горизонти*. 2017. Вип. 5(18). С. 95–104.
7. Петрушевський Ю. Л. Організація і здійснення державного фінансового контролю в сфері ЖКГ. *Ефективна економіка*. 2012. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=924> (дата звернення: 06.02.2022).
8. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні : Закон України від 26.01.1993 року № 2939-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення: 06.02.2022).
9. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 року №436-ІV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#n2310> (дата звернення: 06.02.2022).
10. Прасюк В. П. Проблеми нормативно-правового регулювання державного фінансового контролю в Україні та напрями його вдосконалення. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. № 4. С. 60–64.
11. Дереконь В. М. Напрями вдосконалення функціонування аудиту в системі фінансового контролю в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 4. С. 123–124.
12. Ярошенко А. С. Реформування системи державного фінансового контролю з урахуванням позитивного зарубіжного досвіду. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 1. С. 408–411
13. Піхоцький В. М. Становлення державного аудиту для ефективного функціонування системи державного контролю. *Економічна політика та фінанси*. 2017. № 50. С. 198–207.

14. Правові основи фінансового контролю : навч. посіб. / Л. А. Савченко. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 504 с.
15. Бугаєнко В. Г. Проблеми державного фінансового аудиту бюджетних установ. *Вісник КНТЕУ*. 2009. № 4. С. 100–106.
16. Голоядова Т. О. Правове регулювання державного фінансового аудиту в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2016. № 1. С. 55–58.
17. Рябчук О. Г. Необхідність розвитку та вдосконалення державного фінансового аудиту в Україні. *Малий і середній бізнес (Право, держава, економіка)*. 2016. №3–4. С. 94–98.
18. Савченко А. М. Сучасний стан та перспективи розвитку державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 37. С. 769–774.
19. Холосенко Ю. С. Напрями удосконалення державного фінансового аудиту. *Збірник статей здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня Навчально-наукового інституту обліку, аналізу та аудиту Університету ДФС України : у 3-х ч. Ч. 2. Ірпінь, 2019. 304 с.*
20. Розвиток державного фінансового контролю в Україні : монографія / Є. М. Романів, С. М. Гончарук, С. В. Приймак, Л. Я. Даниляк ; за заг. ред. проф. Романіва Є. М. Львів : Простір М, 2015. 174 с.
21. Мельник О. П. Аудит у системі державного внутрішнього фінансового контролю. *Міжнародний юридичний вісник: зб. наук. праць Національного університету державної податкової служби України*. 2014. Вип. 1. С. 24–29.
22. Лин Я. І. Аудит в системі інструментів оцінювання ефективності державного фінансового контролю. *Вісник Університету банківської справи НБУ*. 2011. № 2. С. 284–289.
23. Про Рахункову палату : Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#top> (дата звернення: 06.02.2022).
24. Попадинець І. І. Визначення організаційно-правових форм фінансового контролю: проблемні питання теорії і практики. *Право і суспільство*. 2018. № 1. С. 222–227.

References

1. Savchenko, L. A. (2002). *Pravovi problemy finansovoho kontroliu v Ukraini* [Legal problems of financial control in Ukraine]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv: [b.v.] [in Ukrainian].
2. Ovsiannykov, L. V. (1998). *Zakon o hosudarstvennom fynansovom kontrole: vse-taky nuzhen prezydentskyi kontrol* [The law on state financial control: after all, presidential control is needed. presidential control]. *Prezydentskyi control – Presidential control*, 9, 5-9 [in Ukrainian].
3. Vladimirova, N. P. (2015). *Sutnist derzhavnoho finansovoho kontroliu. Suchasni problemy finansovoho monitorynhu* [The essence of sovereign financial control. Current problems of financial monitoring]. *Proceedings from zbirnyk materialiv IV Vseukraïnskoi naukovo-praktychnoi konferentsii – IV All-Ukrainian Scientific and Practical Conference: April 10, 2016*. Kharkiv: KhNEU im. S. Kuznetsia, 40-44 [in Ukrainian].
4. Pyvovar, Yu. I. (2008). *Orhanizatsiyno-pravovi zasady vzaiemodiï militsii i orhaniv finansovoho kontroliu* [Organizational and legal principles of interaction between the police and the organization of financial control]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
5. Savchenko, L. A. (2001). *Pravovi problemy finansovoho kontroliu v Ukraini* [Legal problems of financial control in Ukraine]: monohrafiia. Irpin: Akademiia DPS Ukrainy [in Ukrainian].
6. Myrhorod-Karpova, V. V. (2017). *Teoretychni zasady ta problematyka vyznachennia sutnosti derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini* [Theoretical principles and problems of determining the essence of public financial control in Ukraine]. *Pravovi horyzonty – Legal horizons*, 5 (18), 95-104 [in Ukrainian].
7. Petrushevskiy, Yu. L. (2012). *Orhanizatsiia i zdiisnennia derzhavnoho finansovoho kontroliu v sferi ZhKH* [Organization and implementation of state financial control in the field of housing]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 2. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=924> [in Ukrainian].
8. *Pro osnovni zasady zdiisnennia derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 26.01.1993 roku № 2939-XII* [On the basic principles of state financial control in Ukraine: Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> [in Ukrainian].
9. *Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 roku №436-IV* [Economic Code of Ukraine: Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#n2310> [in Ukrainian].
10. Prasiuk, V. P. (2019). *Problemy normatyvno-pravovoho rehuliuвання derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini ta napriamy yoho vdoskonalennia* [Problems of normative-legal regulation of state financial control

- in Ukraine and directions of its improvement]. *Pivdenoukrainskyi pravnychyi chasopys – South Ukrainian Law Journal*, 4, 60–64 [in Ukrainian].
11. Derekon, V. M. (2006). Napriamy vdoskonalennia funktsionuvannia audytu v systemi finansovoho kontroliu v Ukraini [Directions for improving the functioning of audit in the system of financial control in Ukraine]. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law*, 4, 123-124 [in Ukrainian].
 12. Yaroshenko, A. S. (2020). Reformuvannia systemy derzhavnoho finansovoho kontroliu z urakhuvanniam pozytyvnoho zarubizhnoho dosvidu [Reforming the system of public financial control taking into account the positive foreign experience]. *Porivnialno-analitychne pravo – Comparative and analytical law*, 1, 408-411 [in Ukrainian].
 13. Pikhotskyi, V. M. (2017). Stanovlennia derzhavnoho audytu dlia efektyvnoho funktsionuvannia systemy derzhavnoho kontroliu [Formation of state audit for the effective functioning of the state control system.]. *Ekonomichna polityka ta finansy – Economic policy and finance*, 50, 198-207 [in Ukrainian].
 14. Savchenko, L. A. (2008). *Pravovi osnovy finansovoho kontroliu [Legal bases of financial control]: navch. posib.* Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
 15. Buhaienko, V. H. (2009). Problemy derzhavnoho finansovoho audytu biudzhetykh ustanov [Problems of state financial audit of budgetary institutions]. *Visnyk KNTEU - Bulletin of KNTEU*, 4, 100-106 [in Ukrainian].
 16. Holoiodova, T. O. (2016). Pravove rehuliuвання derzhavnoho finansovoho audytu v Ukrainy [Legal regulation of state financial audit in Ukraine]. *Pivdenoukrainskyi pravnychyi chasopys – South Ukrainian Law Journal*, 1, 55-58 [in Ukrainian].
 17. Riabchuk, O. H. (2016). Neobkhdnist rozvytku ta vdoskonalennia derzhavnoho finansovoho audytu v Ukraini [The need to develop and improve public financial audit in Ukraine]. *Malyy i serednii biznes (Pravo, derzhava, ekonomika) – Small and medium business (Law, state, economy)*, 3-4, 94-98 [in Ukrainian].
 18. Savchenko, A. M. (2019). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku derzhavnoho finansovoho audytu diialnosti subiektiv hospodariuvannia derzhavnoho sektoru ekonomiky [Current state and prospects of development of the state financial audit of the activity of economic entities of the public sector of the economy]. *Infrastruktura rynku – Market infrastructure*, 37, 769-774 [in Ukrainian].
 19. Kholosenko, Yu. S. (2019). Napriamy udoskonalennia derzhavnoho finansovoho audytu [Directions for improving the state financial audit]. *Zbirnyk statei здobuvachiv vyshchoi osvity druhoho (mahisterskoho) rivnia Navchalno-naukovoho instytutu obliku, analizu ta audytu Universytetu DFS Ukrainy – Collection of articles of applicants for higher education of the second (master's) level of the Educational and Scientific Institute of Accounting, Analysis and Auditing of the University of the SFS of Ukraine: u 3-ky ch. Ch. 2.* Irpin [in Ukrainian].
 20. Romaniv, Ye. M., Honcharuk, S. M., Pryimak, S. V. & Danyliak, L. Ya. (2015). *Rozvytok derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini [Development of state financial control in Ukraine]*. Lviv: Prostir M [in Ukrainian].
 21. Melnyk, O. P. (2014). Audyt u systemi derzhavnoho vnutrishnoho finansovoho kontroliu [Audit in the system of state internal financial control.]. *Mizhnarodnyi yurydychnyi visnyk: zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy – International Legal Bulletin: a collection of scientific papers of the National University of State Tax Service of Ukraine*, 1, 24-29 [in Ukrainian].
 22. Lyn, Ya. I. (2011). Audyt v systemi instrumentiv otsiniuvannia efektyvnosti derzhavnoho finansovoho kontroliu [Audit in the system of tools for assessing the effectiveness of public financial control]. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy NBU – Bulletin of the University of Banking of the NBU*, 2, 284-289 [in Ukrainian].
 23. *Pro Rakhunkovu palatu: Zakon Ukrainy [On the Accounting Chamber: Law of Ukraine]* vid 02.07.2015 № 576-VIII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-19#top> [in Ukrainian].
 24. Popadynets, I. I. (2018). Vyznachennia orhanizatsiino-pravovykh form finansovoho kontroliu: problemni pytannia teorii i praktyky [Definition of organizational and legal forms of financial control: problematic issues of theory and practice]. *Pravo i suspilstvo – Law and society*, 1, 222-227 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 10.02.2022.